

ПОТОЦИ

Илюстрован
Абонементен
Вестникъ Задеца

15 Мартъ
1929 г.

Цена 3 лв.

Одобренъ отъ Министерството на Народното просвѣщение съ заповѣдъ № 5365 отъ 22 декември 1927 год.

Редакция и администрация: Книгоиздателство Ив. Коюмджиевъ, София, ул. Ц. Самуилъ, 50

ДРУЖИ

Картина отъ художника При Калачевъ

ЧОВЪКОЛЮБИЕТО У П. Ю. ТОДОРОВЪ

ПРЕДИ тридесет и пет години италианските войски бѣха пратени да наложатъ своето управление на абисинците. Където е Абисиния? Какъвъ народъ сѫ абисинците? Каква имѣе е вѣрата и просвѣтата? Знаехъ колкото бѣхъ чело отъ учебниците по Землеописание. Плавинска страна, отъ дѣто се спускатъ много реки на рѣката Нилъ, населена сѫ популявъ народъ — толкова знаехъ за тая африканска страна.

И какво бѣше моето очудване, когато моятъ другаръ Петко Тодоровъ дойде единъ денъ при мене, съ френски вестникъ и ми разправи за италианската война и за юначеството на тая африканска страна.

Преди тридесетъ години у насъ нѣмаше ни единъ италианецъ, които днесъ четатъ и дѣцата. Плътъ тогава и абисинска четва вестникъ. Та не се говореше много за онова, което става по свѣта.

Запова и новината на моя другаръ извика у мене голямо любопитство.

И все пакъ за мене бѣ интересно, не че нямало война, а това: какъ Петко се вълнуваше отъ подаига на абисинците. Баща ми — бай Юравъ хаджи Пекювъ — получаваше френски вестници и въ къщи чело на всички за войната. Петко плавнова отъ чутото и дошълъ да ми го разправи. Защото за Петко бѣше необходимо: неговото нѣщо го затресе — да нѣмри близка душа и да си поприслава за онова, що го задѣва.

Лъзъ бѣхъ на Петкова умъ — и той си отовлавише при мене.

И сега като не го виждавъ.
... Тѣмъноисно високо момиче, съ кубави, хрипни топли очи. Погледътъ ми — изгрява на зора, словото ми — уруликание на току-що поредилъ птичѣ. А вървато ми въ добрито грѣе и се прелива въ вълторъ.

Петко повтареше чутото отъ баща си:

... Биятъ се абисинците, не се шегуватъ!... Скъдо жето нашитъ опълченци при Шинка... Не единъ проколъ, като свършили патронитъ, почнали сѫ камъни да хвърлятъ. И най-подире сѫ труповетъ на убити другари си послужили!... Италианцитъ се уплашили — и отстъпили!... На друго мѣсто запришили единъ водопадъ. И когато противникътъ искалъ да ги изведе по коритото на потока — тѣ пустили водата и извадили все, що било срещу тѣхъ.

Въодушенлението рѣстѣше всѣмъ нигъ. Думитъ му ставаха огнь.

... И баща ми е противъ проливане на кръвъ, но знаехъ какво каза?

По погледа ми той разбра, че дуката война не поирекава.

... Само въ единъ случай войната не е противъ разума: то е когато се биешь за свободата си. И за това абисинцитъ заслужаватъ уважение. — Гледай, — посочи ми той френски вестникъ, — каква страна е Абисиния!...

Тѣхъ човѣчвъ и състрадателствъ се проявяваше на всѣкъде Петко.

Никого не отнѣмалъше протегната ръка на нуждаещъ. А като ученикъ въ IV класъ на Търновската гимназия много лѣти бедни неговѣ съученици сѫ отивали съ негово плато или обувки на училище. Не рѣдко не си е докарвалъ да сподѣли къжешъ съ нуждаещъ другаръ.

— Любо войско, които имаме, дадемъ колкото можемъ и ако всички задоволяваме нуждитъ си безъ излизано разчителство — казваше Петко, — свѣтътъ би заприличалъ на рай.

Съ такава мисли имѣваше Петко още като ученикъ въ пърнитъ класове. А когато завърши Народния лицей въ Тулуза, той говорѣше и за възможното побратимаване между народитъ. — Лъзъ се убедихъ, че тиранитъ сѫ безотечественици. Защото ако тѣ имашъ

ПЕТКО Ю. ТОДОРОВЪ

НИМОТЪ ми, дѣцъ, все сте сръмани въ нашитъ четани и прѣстигати. Въ нашата литература неговото име стои вѣрѣхъ съ имената на най-големитъ наши писатели. Неговитъ разкази, наречени нѣдѣля, отъ които ние даваме една въ този брой, се четатъ отъ всички. Съ единъ лекъ, увлекателенъ олакъ той майсторски описва и най-обикновенитъ случаи въ нашата животъ. Той не ги поклава тъй грубо и прѣвѣзвателно, че си ставали наши постои: четашъ: "Назъхубитъ му едина" — "Съ Мечола", "Крайъ заповѣстъ", "Съчелна свѣтъ" и др. Тѣ си сабира въ две книги. Той е написалъ и няколко драми: "Имѣйла свѣтъ", "Нѣмътъ Борана", "Първѣтъ", "Самодана" и "Вѣдѣра". Съ последната на 17 мартъ ще откритъ новия народенъ театръ.

П. Ю. Тодоровъ е роденъ на 28. IX. 1879 г. въ гр. Еленъ. Най-напредъ се училъ въ родния си градъ, после въ гр. Търново и следъ това въ Франция и Германия.

Тъжко когато обещавалъ да ни даде още поимена и хубави книги, той се разболѣла и умря на 14. I. 1916 г. въ Швейцария, където е отишълъ на лѣчение. Но прѣтъ 1922 г. неговитъ оставки сѫ пренесени туристически въ София.

Петко Тодоровъ обичалъ много България, нѣмната хубава природа, а особено много обичалъ българскитъ ясли и прѣтока.

родитъ, шѣха да знаятъ колко мило е бѣшинята — и не бѣха прѣследвали онѣзи, които обичатъ родната си. Онѣзи, които има голямо богатства и не върши благодеяния, забравя, че той е дѣланикъ на обществото. Защото безъ това общество той не би ималъ богатства. Всѣмъ човѣкъ дължи на бѣдешето по нѣщо, за да се отплати на прѣдшественицитъ, които сѫ създали условия за развитие и удобства за живѣние.

Петко бѣше иждрецъ. И когато застъпаше въпроси отъ обществено значение — възвиждаше истински гражданитъ на нашата страна.)

Ив. Киряковъ

*) Спомнямъ, дѣлалъ ми не умѣе, по случай 13 годишната отъ смъртта на поетата.